

En lille flis af Danmark

Midt i de store og øde Finnskove på grænsen mellem Värmland og Norge ligger der en hel by, som udelukkende ejes af danskere - og her i ferietiden myldrer den af liv

AF KNUD RASK . Foto: Merete Friis

Danskere slapper af foran indgangen til det, der engang var tømmerbyens skole. På førstesalen bor Palle Thestrup, der tog initiativet til køb af byen.

Busfuld danskere kom, så og blev besejrede

■ Langt ude i skoven lå et lille bjerg, og på det lille bjerg der lå en lille by. Byen var en skovhuggerby, bestående af 28 huse, og den var til salg – den var simpelt hen blevet til overs ved sommerhugstens rationalisering.

Kun købmanden, Stig Olsén, der drev den lille landhandel, var tilbage, og man kan ikke leve af at sælge varer til sig selv.

Sigrd og Palle Thestrup, ejendomsrådgivere fra Skibby på Sjælland, hørte om den lille by, og da de så den, opstod der en drøm om at skabe en dansk ferieby, her midt i dette område, der kaldes Finnskovene, fordi de i gamle dage var befolket af finner, som drev skovhugt.

Og Sigrd og Palle Thestrup er folk, der har energi til at hente drømme ned på Jorden.

– Men vi sled tre advokater op, før sagen gik i orden, siger han i en indskudt sætning.

Han tog derop med en busfuld danskere, som kom, så og blev besejrede. Samtlige huse blev solgt.

De 28 træhuse, hvoraf de ældste er fra 1660 og de fleste fra begyndelsen af 1950'erne, ligger en halv snes timers biltur fra Helsingborg.

Det betyder naturligvis, at man ikke tager derop på weekend, men det er heller ikke meningen. Når man er i Brunnberg, som byen hedder, så er man der for længere tid – ikke bare for at slå græsplanen og køre hjem igen. Ja, man er der så længe, at børnene siger „hjem

til Värmland“, når skoleferien nærmer sig.

Og i disse uger er byen befolket af over hundrede mennesker, hvoraf mange er børn. De fleste af husene har navne efter fuglene, man træffer i skoven: „Skaden“, „Svalen“, „Urfuglen“. Men „Posten“ er der endnu, og „Skolen“ ikke at forglemme.

Skolen i skoven

Skolen står, som den stod, da den blev brugt af skovhuggerne børn for en lille snes år siden; der er en stor skolestue med en kæmpetavle og billeder på svært karton, ophængt i et rundt, brunt snorebånd. Hvis de ældre af HJEMMETs læsere så dem, ville de sikkert nikke genkendende og huske de farvestrålende billeder af romantiske landbrug med køer, heste, grise og piger, der malker, og karle, der kører hø hjem, fulgt af en glommende hund. Og „Jakobs drøm“ med himmelstigen og englene. Alle disse billeder hænger endnu i skolen på Brunnberg, men i skolestuen er der nok knap så tyst nu som dengang – for det er bestemt ikke stilleleg, man leger.

Navnlig på regnvejrsdage er skolen fyldt med børn, som strømmer til højst frivilligt og udfolder sig på tavlen, på maleblokke og hørilgst på stueorglet og klaveret.

På sådanne dage ved de voksne indvånere altid, hvor de kan hente deres afkom, når det er spise- eller sengetid.

Sengetiden er i øvrigt et af de små problemer om sommeren. Hvorfor skal man sove, når det er lyst? Og lyst er det det meste af natten. I højsommeren tager fuglene sig kun et par timers blund. En times tid efter midnat tager de fat igen.

Brunnberg ligger 30 kilometer fra den nærmeste by, som hedder Ekshärad. Vejen herud er en smal, men god grusvej.

Jeg spørger om vej et sted. Jo, den rare dame ved godt, hvor Brunnberg ligger.

– Min farmor blev født i Brunnberg. Hendes far var den berømte bjørnejæger Jan Finn. Han fandt en spæd bjørneunge i skoven, samme dag som min farmor blev født, og hun og den lille bjørneunge lå ved hver sit bryst hos min oldemor.

Fem minutter efter at jeg har sagt farvel til damen og begivet mig ud på de sidste 17 kilometer, springer en årsgammel elg-kalv over skovvejen. Lidt efter ser jeg en bævergnavet birkestamme i vejkanterne. Lige før jeg når mit mål løber et urfuglepar tværs over.

Jo, Brunnberg ligger langt ude i skoven.

Jeg får et hus at overnatte i, et af de 28 røde huse. Det er et bjælkehus, men beklædt med brædder, som skikken er. Inden i er det nøgternt og uden spor af romantik. Store rum, skinnende lyse gulvbrædder, køkken med stålvaske, el-komfur, køleskab. Der er oliefyr, varmt og koldt, badeværelse med kar.

Et brændekomfur hører med,

for skov og træ er her nok af.

Jeg går gennem græsset op til huset. Det er sådan, at danskerne her ejer hver sit hus, men området, husene ligger på, er fælles eje – et aktieselskab. Det er på 340.000 kvadratkilometer i alt og ligger uberørt af andre end købmandens får. Hegn og skel mellem husene kendes ikke.

Nærmere stjernerne

Til området hører for øvrigt det meste af en blank, skovkranset sø, man kan bade i, og som spejler stjernerne om natten. – Ja, stjernerne.

– I stjerneklare nætter lægger jeg mig somme tider i en drømmeseng udenfor, fortæller en af indbyggerne. – Ligger bare og kigger op. Man er nærmere stjernerne her.

Og stilheden.

Fordi stilheden er så uvant, sidder jeg i min lånte stue en sen time og lytter efter. Prøver om der skulle være en lyd, jeg kan høre. Er det kommet så vidt, at man savner støj? I hvert fald er jeg helt taknemmelig, da kurvestolen jeg sidder i, knirker lidt.

Luften er ren heroppe.

– Her stinker en time efter, når en bil er kørt forbi, fortæller damen med stjernerne mig.

De danske, der har købt huse i Brunnberg er mellem 18 og 72 år. Nogle er købt af enkelt personer, men flere er købt på delebasis.

– Det går fint, fortæller ejeren af et kvart hus mig. – Vi mødes en gang imellem med de øvrige ejere, bliver enige om, hvem der skal have huset hvornår, hvad der skal gøres i stand eller købes, og der har aldrig været det mindste vrøvl.

Mange lejer deres hus ud i den tid, de ikke benytter det selv. På den måde kan man eje et hus i Värmland uden de store udgifter.

Salmesang og tørst

Til jul var der over hundrede danske heroppe. En ukristelig värmlandsk juleskik byder på messe julemorgen klokken fire – skriver igen fire!

Der lå et par meter sne, men vejene var pløjet ud, og man kørte i biler herfra til nogle kilometer fra Ekshärad kirke. Derfra i kaner med fakler.

Så hjem til det store kolde frokostbord. Tidlig salmesang giver sult og tørst, som må slukes. Ligesom det øvrige Sverige er Brunnberg uddød den første juledag. Man sover.

– Men nytårsaften mødtes vi i skolen med hvad hver især

Skolebygningens under-etage er fællesstue – og samlingssted for alle byens børn, når vejret er dårligt.

Palle og Sigrd Thestrup sammen med deres børn på tærskelen til deres sommerhjem i Värmland – skolen i Brunnberg.

Husene i Brunnberg, der alle ejes af danske familier, er ikke store, men kønne og meget velholdte.

Den danske ferie-by i Värmland ligger midt i den skønneste natur på grænsen mellem Sverige og Norge.

havde. Børnene morede sig, og dansen gik. Og næste morgen – uden forudgående aftale – mødte en flok op og ryddede op i skolen og gjorde rent.

– Det fungerer, siger en dansker heroppe.

Men købmanden, Stig Olsén siger: – Det fungerer, for han er jo svensker.

Familien Olsén sad alene på Brunnberg, men da danskerne flyttede ind i de 28 tomme huse, blev der liv i foretagendet. Nu kan man igen købe dagligvarer i „Affären“, der mødes man og får en snak med Stig og Elsa.

Helst når landposten kommer; han er forbindelsen til den verden, som påstås at ligge uden om Brunnberg.

En injektion

Men Stig Olsén er ikke kun købmand. Han er også en slags vicevært, ser til husene og serger for, at fyrene tændes i god tid, før danskerne kommer.

I andre bitte små byer i nærheden – hvilket her vil sige en snes kilometer eller mere – har man opdaget, at Olséns køb-

mandsbutik er åbnet igen. Det sparer nogle for den lange vej til Ekshärad.

Men derfra kommer håndværkerne, som ikke er kede af danskerne på Brunnberg. Det omvendte er ej heller tilfældet. Sigge er en tømrer af bedste træsort, og ingen spiller harmonika – dragespel – som Sigge, når der er fest i skolestuen.

– Danskernes køb af Brunnberg har været en injektion, siger en svensker begejstret til mig.

Brunnberg var en gammel finneby, svensk ejet, i det nordlig-

ste Värmland på grænsen til Norge. Nu er den i dansk eje. En praktisk form for nordisk samarbejde, som øjensynlig er til glæde for alle parter.

Til samme gensidige glæde har Sigrid og Palle Thestrup søgt at finde andre svenske ødebyer, men forhandlingerne, der går forud, er langvarige og besværlige. Endnu er det ikke lykkedes andre steder end i Brunnberg.

– Men vi er i gang med noget i Norge, siger Palle Thestrup.

Måske henter de endnu en drøm ned på Jorden. □